

МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ

№ 14 (247)
 ГАЗЕТА ЗАСНОВАНА 1997 РОКУ
 23 липня 2009 року

АБІТУРІЄНТИ МРІЮТЬ СТАТИ СТУДЕНТАМИ

Вступна кампанія – в розпалі. Абітурієнти подають сертифікати Українського центру оцінювання якості освіти із результатами зовнішнього незалежного оцінювання, власну заяву та інші необхідні для вступу документи. Біля морфологічного корпусу ТДМУ ім. І.Я. Горбачевського, де працює приймальна комісія, людно, але ні галасу, ні зайвої метушні. Величезних черг теж не спостерігається. Дається взнаки чітка організація процедури прийому документів. Це перше, що впадає у вічі. Вся необхідна інформація подана на стендах при вході – для тих, хто ще не визначився. Але таких небагато. Більшість абітурієнтів заздалегідь ознайомилися з умовами прийому.

– Бажаючих навчатися в ТДМУ більше з кожним роком, – розповідає відповідальний секретар приймальної комісії Віктор Твердохліб. – Цьогоріч станом на 16 липня надійшло вже 1614 заяв від абітурієнтів, що на 500 більше, ніж на цю дату торік.

– Чи є якісь зміни в порядку прийому документів?

– Є. Цьогоріч всі абітурієнти беруть участь у конкурсному відборі на бюджетну форму навчання. На бюджетні місця зараховують тих, у кого найвищі бали. Всі інші матимуть право взяти участь у конкурсі на контрактну форму навчання. Це нововведення запроваджено у всіх ВНЗ України.

– Документи приймають до...

– ... 29 липня. Наразі найбільше заяв подано на медичний факультет. Станом на 16 липня – понад 900. Для порівняння: торік на цю дату було майже 600 заяв. Багато претендентів прагнуть навчатися і на стоматологічному, фармацевтичному факультетах. Цього року запроваджено в ННІ медсестринства нову дистанційну форму навчання за спеціальністю «сестринська справа-бакалавр».

Серед тих, хто вже подав документи, є представники з багатьох областей України: Івано-Франківської, Львівської, Закар-

паття, Чернігівської, Житомирської, Волині, Вінницької, Рівненської, Київської, Запорізької, Черкаської, Одеської і, звичайно, Тернопільської, з Криму.

Як і минулими роками, кількість ВНЗ і спеціальностей, на які абітурієнт може одночасно подати документи, залишилася необмеженою, тож більшість подають документи в кілька вищих шкіл. Найбільший вплив абітурієнтів спостерігали в перші два тижні вступної кампанії. Однак і зараз роботи у членів приймальної комісії не менше. Поспілку-

вавшись з вступниками, переконалася: більшість заздалегідь обрали наш ВНЗ і факультет.

«Я з дитинства мріяла стати лікарем. Хочу рятувати людям життя», – ділиться своїми планами тернополянка Оля. Її найбільше прагнення – вступити на медичний факультет ТДМУ ім. І.Я. Горбачевського. – Лікар – найгуманніша професія, але треба дуже багато знати й вміти, щоб стати дипломованим фахівцем. Я готова до майбутніх навантажень. Якщо стану студенткою – вчитимусь як слід».

«Питання, яку професію обрати, у мене не виникало», – розповідає Микола зі Львова. – «Мій батько – лікар і свого часу закінчив саме ТДМУ (тоді ще інститут). Він розповідав, що вчитися в медичному ВНЗ непросто, обсяг знань треба засвоїти величезний: кожну кісточку в тілі людини вивчити, кожну клітину. Але для тих, хто хоче навчатися в Тернопільському медуніверситеті ім. Івана Горбачевського, створено всі умови».

Велика кількість випускників шкіл мріють стати студентами нашого ВНЗ, але вступають ті, хто набере достатню кількість балів. А поки що кожен хвилюється й переживає. Тож цьогорічне літо для абітурієнтів, їхніх батьків і родичів видалося особливо спекотним.

Оксана БУСЬКА

ВІДМІННИКИ НАВЧАННЯ

Мар'яна ГРОХОЛА, студентка фармацевтичного факультету

У НОМЕРІ

Стор. 2

НАУКОВА ПЕРЕМОГА НАШИХ СТУДЕНТІВ

Наукові здобутки студентів нашого університету з медицини та фармації вкотре здобули високу оцінку фахівців.

За проведення наукової роботи ректор ТДМУ, професор Л.Я. Ковальчук нагороджений грамотою як кращий науковий керівник. Переможцями 3-го Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт стали Наталія Шпот (хірургія), Мар'яна Драпак (фармація) та Максим Герасимюк (анатомія).

Стор. 3

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СУЧАСНОЇ МОРФОЛОГІЇ

Понад півсотні науковців-морфологів із Галичини та Закарпаття, Буковини та Полтавщини, Києва, Запоріжжя, Сум, Вінниці

взяли участь у конференції «Морфологічний стан тканин і органів систем організму в нормі та патології». Її провели у НОК «Червона калина» ТДМУ.

Відкрив захід директор ННІ морфології Тернопільського державного медичного університету Костянтин Волков. Він привітав учасників поважного зібрання та побажав усім плідної праці.

Стор. 7

«МЕЛОДІЯ МОВЧАННЯ» МИРОСЛАВА МОТЮКА

Поетична збірка Мирослава Мотюка «Мелодія мовчання» побачила світ в одному з тернопільських видавництв. Її склали вірші різноманітні за тематикою і творчим спрямуванням. Передусім вони відбивають складний

внутрішній світ автора, розповідають про непросту душевну драму ліричного героя, для якого жінка спроможна стати об'єктом великих мук і світлих радощів, а також розповідають про його залюбленість в рідну природу, материнську мову і зацікавленість історією.

ПЕРЕДПЛАТИТЬ
 ГАЗЕТУ

ПЕРЕДПЛАТНА ЦІНА

на один місяць – 4 грн 58 коп;
 на півріччя – 27 грн 48 коп;
 на рік – 54 грн 96 коп.

Передплатити газету можна у будь-якому відділенні зв'язку

ІНДЕКС 23292

НАУКОВА ПЕРЕМОГА НАШИХ СТУДЕНТІВ

Уже кілька років поспіль з ініціативи Міністерства освіти та науки в Україні між ВНЗ проводять Всеукраїнський конкурс студентських наукових робіт з природничих, технічних і гуманітарних наук. Доброю традицією серед студентів ТДМУ стала участь у конкурсі з таких галузей, як теоретична та клінічна медицина, фармація, екологія та охорона зовнішнього середовища, гендерна проблематика. В рамках 3-го конкурсу серед наукових студентських робіт було обрано 10 найкращих, які й були рекомендовані до участі у II турі.

І місце у галузі «Клінічна медицина. Хірургія» отримала робота студентки медичного факультету Наталії Шпот. Її дівчина виконала під керівництвом ректора нашого університету, члена-кореспондента АМН України, професора Л.Я. Ковальчука. Результати дослідження були презентовані в Луганському державному медичному університеті. Робота присвячена проблемі атеросклеротичної оклюзії черевного відділу аорти та магістральних артерій нижніх кінцівок. У сучасних умовах, коли спостерігаємо серед українців збільшення питомої частки осіб старшого віку, ця проблема є надзвичайно актуальною. Як відмітила автор, атеросклеротична оклюзія черевного відділу аорти складає 14%, а магістральних артерій нижніх кінцівок до 70% від загальної кількості захворювань артеріальної системи, а поєднання цих станів діагностують у 23-31% спостережень. Тому важливою єчасна діагностика такої патології, оцінка рівня та ступеня ураження судин, а також визначення оптимального методу лікування. Н. Шпот навела клініко-інструментальне обґрунтування засто-

Наукові здобутки студентів нашого університету з медицини та фармації вкотре здобули високу оцінку фахівців. За проведення наукової роботи ректор ТДМУ, професор Л.Я. Ковальчук нагороджений грамотою як кращий науковий керівник. Переможцями 3-го Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт стали Наталія Шпот (хірургія), Мар'яна Драпак (фармація) та Максим Герасимюк (анатомія).

сування певних видів реконструктивних операцій на судинах, що дозволяє попередити розвиток ускладнень такої патології і, що не менш важливо, — суттєво покращити якість життя хворих. Наукова робота викликала жваву цікавість членів комісії та учасників підсумкової

федри фармакогнозії з медичною ботанікою під керівництвом доктора фармацевтичних наук, професора С.М. Марчишин. Результати дослідження заслухали на підсумковій конференції з фармації, яку провели на базі Національного медичного університету ім. О.О. Богомольця у м.Києві. Молодий науковець вивчала хімічний склад, фармакогностичні особливості та фармакологічну дію липи серцелистої. Ця рослина є поширеною у нашій місцевості, її листя та суцвіття широко використовують у народній медицині, гомеопатії та косметології. М. Драпак на основі проведених власноруч експериментальних досліджень довела наявність у рослині дубильних речовин, флавоноїдів та гетерополисахаридів. Вперше презентували науковій громадці результати вивчення мікро- і макроелементів у складових липи серцелистої — виявляється, вони багаті на кальцій, калій та магній. Члени комісії відмітили наукову новизну дослідження, яке підводить наукову основу під широке використання продуктів цієї рослини в медицині. Наукову новизну та самостійність проведеної дослід-

конференції конкурсу, було відзначено добру орієнтацію автора у цій проблемі та надзвичайну актуальність і наукову цінність проведеного дослідження. Студентка фармацевтичного факультету Драпак Мар'яна свою роботу виконала на ка-

ної роботи відзначили дипломом III ступеня. II тур з теоретичної медицини проводили у Львівському національному медичному університеті імені Данила Галицького. До участі у ньому був запрошений студент медичного факультету ТДМУ Максим Герасимюк, до речі, один з наймолодших учасників конкурсу. Наукове дослідження, яке представив молодий науковець, присвячене вивченню особливостей росту та формування довгих кісток білих лабораторних щурів-самок при моделюванні цукрового діабету з перспективою дослідження можливості впливу цих особливостей на потомство. Роботу він виконав на базі кафедри анатомії людини ТДМУ (науковий керівник — кандидат медичних наук, ас. М.В. Ющак). Комісія відмітила наукову обґрунтованість роботи, можливість подальшого розширення досліджень перенесення його у клінічну медицину. Досягнення автора відзначили дипломом III ступеня. Надзвичайно важливим для

досягнення високих наукових здобутків студентами ТДМУ є всебічне сприяння ректора університету, професора Л.Я. Ковальчука студентській науковій роботі. Не мають аналогів в Україні студентські наукові програми «Студент — майбутній фахівець високого рівня кваліфікації» та «Студентська наука й профорієнтаційне навчання», зініційовані ректоратом ТДМУ. За словами студентів-переможців Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт, всі вони є учасниками цих програм. Саме завдяки цьому мають змогу займатися науковою роботою у час, коли працюють викладачі кафедр, лікарі та проводять лабораторні дослідження. Безпосередня ж участь молодих науковців в оперативних втручаннях, експериментах та їхня робота в лабораторіях дозволила досягти таких наукових висот.

Микола ШВЕД,
проректор з наукової роботи, професор
Людмила МАЗУР,
голова ради СНТ

ОБ'ЄКТИВ

Студенти фармацевтичного факультету Інна КОЗАК, Павло АНДРАЩУК і Мирослава КРИКУНОВА

Фото Ярослава СТАРЕПРАВА

ХВОРОБА СТОЛІТТЯ

ПРОТИДІЯ ВІЛ І СНІД

Затверджено заходи на виконання Загальнодержавної програми забезпечення профілактики ВІЛ-інфекції, лікування, догляду та підтримки ВІЛ-інфікованих та хворих на СНІД в Тернопільській області на 2009-2013 роки.

З метою поліпшення епідемічної ситуації захворювання краян на ВІЛ-інфекцію 2009-2013 року планується здійснити чимало просвітницьких, профілактичних та лікувальних заходів.

Йдеться про профілактику передачі ВІЛ-інфекції від матері до дитини шляхом забезпечення закладів охорони здоров'я тест-системами для планового обстеження вагітних жінок на ВІЛ-інфекцію, швидкими тестами для обстеження під час пологів жінок, які не пройшли обстеження на

допологовому етапі, антиретровірусними препаратами для профілактики передачі ВІЛ-інфекції від матері до дитини, тест-системами та витратними матеріалами для проведення ранньої діагностики ВІЛ-інфекції у дітей, народжених ВІЛ-інфікованими матерями, медичними виробами одноразового використання вітчизняного виробництва.

Крім того, забезпечуватиметься вільний доступ до консультування та безоплатного тестування на ВІЛ-інфекцію різних категорій населення, планується посилити безпеку донорства шляхом проведення тестування донорської крові та її компонентів на ВІЛ-інфекцію.

Також влада має намір забезпечити доступ ВІЛ-інфікованих

дітей та дорослих до безпервної антиретровірусної терапії шляхом централізованого закупівлі відповідних препаратів.

Кроками у напрямку боротьби зі СНІДом має стати створення в Тернопільській області центрів ресоціалізації наркозалежної молоді, розвиток мережі кабінетів довіри у лікувально-профілактичних закладах області, впровадження у загальноосвітніх навчальних закладах факультативного курсу для молоді «Профілактика ВІЛ-інфекції/СНІДу».

(Прес-служба ТерНОДА)

Редактор **Олег КИЧУРА**
Творчий колектив: **Лариса ЛУКАШУК, Оксана БУСЬКА, Ярослав СТАРЕПРАВО**
Комп'ютерний набір і верстка: **Руслан ГУМЕНЮК**

Адреса редакції: 46001, м. Тернопіль, майдан Волі, 1, тел. 52-80-09; 43-49-56 E-mail academia@tdmu.edu.te.ua

Засновники: Тернопільський державний університет ім. І.Я. Горбачевського, управління охорони здоров'я облдержадміністрації

Видавець: Тернопільський державний медичний університет ім. І.Я. Горбачевського Індекс 23292

За точність викладених фактів відповідає автор. Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікації.

Реєстраційне свідоцтво ТР № 300 від 19.12.2000 видане управлінням у справах преси та інформації облдержадміністрації

Газета виходить двічі на місяць українською мовою. Обсяг — 2 друк. арк. Наклад — 2000 прим. Замовлення № 168

Газету набрано, зверстано, віддруковано у Тернопільському державному університеті ім. І.Я. Горбачевського. 46001, м. Тернопіль, майдан Волі, 1.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СУЧАСНОЇ МОРФОЛОГІЇ

Перед початком роботи форуму присутні хвилиною мовчання вшанували пам'ять завідувача кафедри анатомії людини Дніпропетровського медичного університету, професора Володимира Козлова, який зробив значний внесок у розвиток вітчизняної морфології, створивши наукову школу з вивчення серцево-судинної системи в онтогенезі та виховавши велику плеяду молодих науковців.

Пленарне засідання розпочалося з презентації діяльності ННІ морфології ТДМУ. З навчально-виховною та науковою діяльністю інституту присутніх ознайомив його директор, професор Костянтин Волков. Зокрема, він розповів про останні здобутки трьох кафедр цього навчально-наукового підрозділу ТДМУ – анатомії людини, гістології та патоморфології. Як зазначив доповідач, лише цього року для читальної зали бібліотеки інституту університет придбав 25 сучасних комп'ютерів. Це дало змогу значно поліпшити самостійну роботу студентів, широко використовуючи можливості глобальної мережі «Інтернет» та університетського Інтранету, проводити комп'ютерне тестування за системою «Moodle». ННІ морфології ТДМУ став першим в Україні у запровадженні сучасних технологій та практично зорієнтованого навчання згідно Z-системи українською, російською та англійською мовами. Це забезпечується обладнанням навчальних кімнат відеосистемами, негатоскопами, створеними наборами рентгенограм і томограм.

У ННІ морфології діють одні з кращих серед медичних ВНЗ країни музеї: анатомічний, патоморфологічний та новостворений судової медицини. Одним із набутків інституту є його наукова лабораторія, яку останніми роками оснастили сучасними приладами – це і два електронних мікроскопи, і ультрамікроскопи, відеосистеми з програмним забезпеченням. Таке обладнан-

Президія конференції: проректор з навчальної роботи Буковинського державного медичного університету, професор Юрій АХТЕМІЙЧУК, проректор з наукової роботи ТДМУ, професор Микола ШВЕД, директор ННІ морфології (ТДМУ), професор Костянтин ВОЛКОВ

ня дає змогу, за словами Костянтина Волкова, проводити наукові дослідження на сучасному рівні, поєднуючи теорію й практику в біології та медицині.

Наступною була доповідь, яку представила доцент Запорізького медичного університету Олена Григор'єва, – «Суглобова поверхня: протиріччя, факти, гіпотези». Як зазначила доповідач, питання будови суглобового апарату, не зважаючи на наявність значного фактичного матеріалу, має деякі суперечності. Недостатньо вивчений процес кавітації суглоба, немає чіткого уявлення про будову поверхні, що обмежує суглобову поверхню з боку хряща та її відношення до синовіальної оболонки. Вчені дослідили, що покровний синовіальний шар суглобової поверхні, що складається з клітин, міжклітинної речовини й боуальної пластинки, відіграє, на їхню думку, значну роль у формуванні анатомо-функціонального бар'єру між агресивним середовищем синовіальної рідини та безпосередньо хрящовими клітинами. Механічне, запалене, імунне та інші порушення цілісності цього шару призводить до виникнення кон-

такту між синовіальною рідиною і хрящем, відтак це і є пусковим механізмом розвитку патології хряща.

Цікавою для присутніх була доповідь доцента ТДМУ Василя Дем'яненка «Поляризаційна флюорисценція як методологічне й методичне підґрунтя розвитку біонанотехнологій». Методику експериментального відтворення водно-електролітичних розладів представила доцент медичного інституту СумДУ (м. Суми) Валентина Бумейстер.

На першому секційному засіданні, під час якого головували професор Ужгородського національного університету Андрій Головацький та професор Львівського національного медуніверситету ім. Данила Галицького Антоніна Ященко, розглядали питання морфофункціонального стану органів систем організму в експериментальній клініці.

Молодий науковець зі Львова М. Луцик представив спільне дослідження вчених Львівського національного медичного університету та Інституту біології людини НАН України, в якому була дана характеристика вуглеводних детермінант клітинної поверхні з допомогою детекторної системи лектини-антилектинові антитіла, мічені колоїдним золотом. Загалом львівські науковці освоїли метод дослідження вуглеводних детермінант клітинної поверхні шляхом обробки клітин нативними лектинами й виявлення місць їх зв'язування з допомогою специфічних антитіл, мічених колоїдним золотом. Метод дозволяє визначити в одному зразку розподіл клітин у популяції за експонуванням вуглеводних детермінант відповідної структури і їх локалізацію на поверхні клітини методом електронної мікроскопії.

Питання морфологічної характеристики лімфоїдних новоутворень гортані щурів у нормі

Понад півсотні науковців-морфологів із Галичини та Закарпаття, Буковини та Полтавщини, Києва, Запоріжжя, Сум, Вінниці взяли участь у конференції «Морфологічний стан тканин і органів систем організму в нормі та патології». Її провели у НОК «Червона калина» ТДМУ.

Відкрив захід директор ННІ морфології Тернопільського державного медичного університету Костянтин Волков. Він привітав учасників поважного зібрання та побажав усім плідної праці. Теплі слова вітання й побажання успішної роботи форуму прозвучали й з уст проректора ТДМУ Миколи Шведа. Щиро відгукнулася аудиторія на привітання завідувача кафедри анатомії людини та гістології медичного факультету Ужгородського національного університету, професора Андрія Головацького, проректора з навчальної роботи Буковинського державного медичного університету Юрія Ахтемійчука, завідувача кафедри анатомії людини, професора Буковинського медичного університету Богдана Макара.

й опісля внутрішнього антигенного подразнення розкрила у своїй доповіді кандидат медичних наук із Запорізького медичного університету Олена Потоцька. Про ультраструктуру компонентів яєчка в умовах водянки доповідала доцент Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника Анастасія Спаська. «Дослідження виявили, що водянка яєчка чоловіків зрілого віку викликає виражені зміни в усіх компонентах гемато-тестикулярного бар'єру на ультраструктурному рівні, які, очевидно, значно впливають на його проникність», – зазначила доповідач.

Завідувач кафедри анатомії людини Ужгородського національного університету, професор Андрій ГОЛОВАЦЬКИЙ

Особливості структурної організації лімфоїдних вузликів у вагітних білих щурів-самців досліджував асистент Ужгородського національного університету Володимир Маляр. Результати роботи молодого науковця доводять, що маловоддя із асиметричною формою затримки розвитку плода супроводжується розвитком плацентарної форми дисфункції плаценти.

Другу секцію присвятили розгляду сучасних морфологічних методів дослідження тканин та органів у нормі й патології, а також віковим змінам тканин та органів. Доцент Наталія Колич мовила про інвалюцію клоакальної сумки перепела (Національний університет біоресурсів і природокористування, м. Київ), а Ірина Гетманюк, асистент ТДМУ, представила спільну доповідь

«Морфологічні зміни кровоносного русла передсердь та вушок серця при експериментальній термічній травмі». Метою дослідження доцента Вінницького національного медичного університету Юрія Шевчука й співавторів було вивчення вікових, статевих і соматотипологічних особливостей комп'ютерного графічних показників черепа, головного мозку та структури лікворної системи у практично здорових міських юнаків і дівчат Поділля. Результати роботи, які оприлюднив на конференції науковець Юрій Шевчук, засвідчують: розміри певних структур головного мозку та його шлуночків мають значні індивідуально-типологічні відмінності у представників різних соматотипів і краніотипів. Як у юнаків, так і в дівчат виявлена асиметрія анатомічних структур правої та лівої півкулі з тенденцією до збільшення їхніх розмірів у правій півкулі.

На другому пленарному засіданні були підбиті підсумки конференції, її учасники ухвалили важливі рішення щодо подальших перспектив розвитку морфології в Україні. Гості форуму, яким оглядово було продемонстровано кафедри та наукові лабораторії ННІ морфології ТДМУ, були приємно вражені їх європейським обличчям та широким набором сучасної апаратури, яка служить тут для забезпечення навчального процесу й наукової роботи.

Справжнім відкриттям, особливо для учасників з центральних та східних областей України, стали мальовничі краєвиди Тернопільщини, а також відвідини християнської святині – Марійського духовного центру, що в Зарваниці.

У рамках конференції відбулися обговорення актуальних проблем ембріологічного розвитку органів різних систем людини, нових сучасних методів гістологічних та анатомічних досліджень, пристосувально-компенсаторних і деструктивних процесів, які виникають за умов різних патологічних станів в організмі. У матеріалах форуму представлено понад 150 тез до наукових доповідей. Окрасою ж конференції стали її учасники – молоді, перспективні науковці, представники різних морфологічних шкіл України.

Лариса ЛУКАЦУК

Члени оргкомітету з учасниками конференції

ЕНДОСКОПІСТИ

У багатьох клінічних випадках поставити діагноз майже не можливо без ендоскопічних досліджень. Це найточніший вид обстежень, бо ж достовірність ендоскопії сягає 98%. Ендоскопічне відділення Тернопільської обласної клінічної лікарні під керівництвом Володимира Буцкіна обслуговує найбільшу кількість пацієнтів в області. За час існування в цьому підрозділі обстежили понад 250 тисяч пацієнтів.

Починалося ж усе далекого 1976 року, коли тоді ще асистент кафедри терапії Євген Стародуб та медична сестра Галина Левицька провели перше ендоскопічне обстеження в гастроентерологічному відділенні.

— Загалом ендоскопічні методики почали впроваджувати в роботу обласної клінічної лікарні із середини 70-их років минулого століття, — розповідає завідувач відділення Володимир Буцкін. — Саме тоді в поліклініці зорганізували ендоскопічний кабінет. Першими в краї ендоскопістами стали Ярослав Кіто та Зеновій Шуст, медична сестра Ірина Лукасевич. Відділення ендоскопії як самостійний підрозділ обласної лікарні створили 1980 року. Посаду завідувача тоді обійняв лікар-ендоскопіст Михайло Жуковський, старшою медичною сестрою призначили Галину Левицьку, медичними сестрами — Оксану Мешек, Марію Бахурську, молодшою — медичну сестру Марію Попеляр. Працювали тут й лікар-ендоскопіст Зеновій Шуст, медична сестра Ірина Лукасевич. Через деякий час у відділення скерували ендоскопістів Сергія Фаренюка, Любов Бурле, Володимира Буцкіна.

З 1985р у відділенні працювали лікарі-ендоскопісти: Володимир Левицький, Сергій Данилків, молодші медичні сестри Тетяна Кашицька, Клавдія Корецька, Надія Решетука, Галина Генсюрівська, Стефанія Грицишин, Оксана Погорілець, Олександра Дольна, сестри-господині Стефанія Гавліч, Ірина Гринчук.

За цей час й перелік діагностичних та лікувальних ендоскопічних методик значно розширили. Впроваджені езофагогастродуоденоскопія з біопсією, ректороманоскопія, колонофіброскопія (1982 р.), діагностична та лікувальна лапароскопія (1983 р.), поліпектомія (1984 р.), бронхоскопія, бронхографія — (1986 р.), торакоскопія, ларингофі-

Медсестра Галина ЛЕВИЦЬКА

роскопія діагностична та оперативна, ретроградна холецистопанкреатохолангіографія — (1988 р.).

Володимир Буцкін не без гордості згадує, як 1985 року на базі їхнього відділення тодішній завідувач Михайло Жуковський під керівництвом професорів Соломона Ванштейна та Георгія Пхакадзе з столичного Інституту молекулярних сполук запровадили метод аплікації виразок шлунку та дванадцятипалої кишки медичним клеєм КЛ-3. Особливим був сам клей, який полімеризувався у вологому середовищі та був стерильним — це давало змогу якісно робити аплікації виразок. Застосовували його й для пульмонектомії, щоб укріпити куксу.

Цікаво, що тоді ноу-хау українських вчених з успіхом застосовували й у країнах далекого зарубіжжя — Японії, Канаді, Швейцарії, а також республіках колишнього Союзу. Щоправда, з розпадом радянської імперії й виробництво клею припинилося, але це зовсім не позначилося на хворих, на зміну прийшли нові методики, каже завідувач, приміром

Завідувач відділення Володимир БУЦКІН (другий ліворуч) разом з медпрацівниками проводить ендоскопічне обстеження

Лікар-ендоскопіст Михайло ЖУКОВСЬКИЙ

для зупинки шлунково-кишкової кровотечі почали застосовувати ендоскопічний гемостаз методом кліпування, електрокоагуляцію, інфільтраційний гемостаз.

Нині у відділенні працює три лікарі-ендоскопісти. Всі лікарі та медсестри мають вищу кваліфікаційну категорію. Лікарі беруть участь у конференціях, симпозиумах з питань ендоскопії. Відділення ендоскопії є навчальною базою для підготовки лікарів і медичних сестер, на його базі проводять тематичні курси, курси первинної спеціалізації, семінари, наукові конференції з лікарями-ендоскопістами, та практичні заняття з медичними сестрами з районів й Тернополя.

Щоденно та цілодобово лікарі-ендоскопісти надають невідкладну медичну допомогу крисянам. У складі екстрених хірургічних бригад, разом з хірургами та анестезіологами виїжджають із Центру екстреної медичної допомоги в райони області. Проведення ендоскопічних дос-

ліджень у віддалених районах, у лікувальних закладах, які не мають ендоскопічних підрозділів, дозволяє наблизити сучасні методи діагностики до сільських мешканців, проводити як первинну діагностику, так і планове обстеження диспансерних хворих.

Лікарі ендоскопічного відділення співпрацюють з науковцями Тернопільського державного медичного університету ім. І. Горбачевського. За матеріалами роботи відділення захищені шість кандидатських і дві докторські дисертації.

Практичну роботу працівники відділення поєднують з раціоналізаторською, винахідницькою, науковою діяльністю. В наукових журналах опубліковано 23 статті, отримано 27 посвідчень про раціоналізаторські пропозиції, 2 авторських свідоцтва на винаходи.

З кожним роком збільшується й кількість проведених у відділенні оперативних втручань — загалом до 300 на рік — на справжніх голосових складках, піднаркозне бужування трахеї, поліпектомії, видалення сторонніх тіл, зупинка шлунково-кишкових кровотеч, балонна дилатація звужень стравоходу та дванадцятипалої кишки, анастомозів.

А ще майже 1300 маніпуляцій на рік. Це — і санаційні бронхоскопії, і піднаркозний лаваж трахеобронхіального

дерева, введення зонда для ентєрального харчування, взяття матеріалу на цитоморфологічне дослідження, пункційні біопсії, видалення лігатур, дренажів та протезів.

Володимир Буцкін провів невеличку екскурсію відділенням. Нині воно непогано оснащено — 11 ендоскопічних апаратів, відеоендоскопічний комплекс з набором ендоскопів та інструментарію для оперативних втручань. Але, як зазначає завідувач, висококласної ендоскопічної апаратури все ж не вистачає. Лікарі хотіли б продовжити роботу над освоєнням ретроградних панкреатохолагіографій з папілосфінктеротомією, оволодіти методикою двохбалонної ендоскопії для огляду тонкого кишківника, мовилося й про створення центру зупинки кровотеч. Щоправда, поки що все це — у перспективі.

Лариса ЛУКАЩУК,
Ярослав СТАРЕПРАВО (фото)

ПРОГРАМА БОРТЬБИ З ДИТЯЧОЮ ОНКОЛОГІЄЮ

Перший заступник голови ТОДА Андрій Фліссак затвердив проект обласної програми «Дитяча онкологія» на 2009-2010 роки, яку розробили фахівці головного управління охорони здоров'я облдержадміністрації.

Мета цієї програми полягає у наданні високоякісної медико-соціальної допомоги дітям із злоскісними новоутвореннями, збільшенні кількості дітей, що одужують, зниженні рівня інвалідності та смертності дітей з онкологічними захворюваннями.

Для розв'язання проблеми лікування дітей, хворих на злоскісні новоутворення, необхідно забезпечити проведення ранньої діагностики злоскісних новоутворень шляхом дооснащення закладів охорони здоров'я, де надають медичну допомогу дітям, сучасною діагностичною апаратурою; удосконалення підготовки лікарів первинної ланки, медичних працівників різних спеціальностей з питань раннього виявлення онкологічної патології у дітей; впровадження сучасних методів діагностики (променеві, морфологічні та генетичні) онкологічних захворювань у дітей.

Проект програми передбачає заходи із своєчасного та в повному обсязі надання спеціалізованої медичної допомоги шляхом удосконалення системи реєстрації дітей з онкологічними захворюваннями; впровадження клінічних стандартизованих протоколів лікування дітей з онкологічними захворюваннями; дооснащення хірургічного відділення обласної дитячої комуніальної клінічної лікарні та гематологічного відділення міської комуніальної дитячої клінічної лікарні необхідним лікувальним обладнанням, лікарськими засобами та виробами медичного призначення для надання в повному обсязі спеціалізованої медичної допомоги дітям із онкозахворюваннями.

Фінансування програми мають намір здійснювати в межах видатків, передбачених місцевими бюджетами (обласним, міським), та інших джерел, передбачених чинним законодавством. Його орієнтовний обсяг визначають щороку, з врахуванням конкретних завдань та наявності коштів. Загальний ж обсяг фінансових ресурсів, необхідних для реалізації програми, становить 1840 тис. гривень (у тому числі: кошти обласного бюджету — 1505 тис. гривень, кошти міського бюджету — 335 тис. гривень).

На думку розробників, виконання програми дасть змогу збільшити частку дітей, у яких не виявляється рецидив хвороби протягом п'ятирічного періоду з часу встановлення діагнозу до 65-70 відсотків, знизити на 10 відсотків рівень смертності дітей, зумовленої онкологічними захворюваннями.

Головному управлінню охорони здоров'я обласної державної адміністрації доручено подати проект програми на розгляд чергової сесії обласної ради відповідно до регламенту обласної ради.

Довідково:

Злоскісні новоутворення у дітей залишаються актуальною проблемою суспільства.

У Тернопільській області рівень дитячої захворюваності на онкопатологію складає 5,8 на 100 тисяч дітей. У середньому летальність — 5,4 на 100 тисяч хлопчиків і дівчаток. Порівняно: по країні рівень онкологічної захворюваності дітей протягом останніх десяти років залишається незмінним і коливається в межах 10-12 випадків на 100 тисяч дітей до 18 років.

В Україні кількість дітей із злоскісними новоутвореннями за останні роки збільшилася на 4,6 відсотка. Це зумовлено тим, що недостатні є профілактичні заходи, спрямовані на раннє виявлення захворювань, повільно впроваджуються сучасні методи діагностики онкологічних захворювань та лікування пацієнтів, відсутні необхідні медикаменти та обладнання. Проте сучасні можливості хіміотерапії, трансплантології, імунотерапії експериментальної онкогематології дають можливість з оптимізмом дивитися в майбутнє та вилікувати вже нині до 60 відсотків раніше цілком безнадійних хворих.

(Прес-служба ТерноДА)

ЮВІЛЕЙНИЙ ЛИПЕНЬ МИКОЛИ ЖИЛЯЄВА

Микола Іванович Жиліяєв народився 10 липня 1939 року в смт Чечельник Вінницької області. 1956 року закінчив середню школу № 1 у м. Мукачеве Закарпатської області й вступив до Станіславського державного медичного інституту, який успішно закінчив 1962 року. За скеруванням працював головним лікарем дільничної лікарні в с. Степове на Миколаївщині, а з 1963 року очолював акушерсько-гінекологічну службу Очаківського району цієї ж області. 1965 року був обраний на посаду молодшого наукового співробітника відділення акушерства та гінекології Мукачівського НДІ ПАГ, 1970 року захистив кандидатську дисертацію на тему: «Глюкокортикоїдна функція кори наднирників, екскреція естрогенних гормонів і прегнандіолу у жінок з фізіологічним протіканням вагітності і передчасним її перериванням». З 1975 року працює у Тернопільському медичному

інституті: спочатку асистентом кафедри акушерства та гінекології лікувального факультету, а з 1988 року – завідувачем кафедри акушерства та гінекології ФПО. 1992 року М.І. Жиліяєв успішно захистив докторську дисертацію на тему: «Діагностика та лікування запаль-

них захворювань внутрішніх статевих органів у жінок на основі оцінки перекисного окислення ліпідів і активності біоантиокислювальної системи». У цьому ж році йому присвоєно вчене звання професора. Він підготував до захисту три наукові роботи.

М.І. Жиліяєв є автором 118 наукових праць, одного винаходу, 14 раціоналізаторських пропозицій. Серед опублікованих робіт є дві монографії: «Неспецифические воспалительные заболевания внутренних половых органов женщин», «Советы молодежи»; шість навчальних посібників для лікарів-інтернів і лікарів-курсантів: «Акушерський фантом», «Оперативная хирургия в акушерстве и гинекологии», «Акушерство. Фантомный курс», «Оперативное акушерство: Руководство для врачей», «Вступ до оперативного акушерства і гінекології», «Фармакотерапія в гінекології», три методичних рекомендацій, два інформаційних листівки, вісім методичних вказівок для студентів IV, V, VI курсів.

М.І. Жиліяєв нагороджений 1971 року знаком «Отличник здравоохранения», 1988 року – медаллю «Ветеран труда».

Об'єктив

●
**Студенти
ТДМУ Тетяна
ОНУКЕВИЧ
(угорі) і
Володимир
РЕБРОВ**

●
**Фото Ярослава
СТАРЕПРАВА**

З ЛАВ ВИПУСКНИКІВ

ЗУСТРІЧ ЧЕРЕЗ 45 РОКІВ

За три місяці до призначення зустрічі створили організаційний комітет, який провів значну роботу з розшуку випускників. Було подано оголошення в газету «Ваше здоров'я», в «Інтернет», розіслані листи в усі управління охорони здоров'я облдержадміністрації про зустріч. Але ці заходи виявилися не надто дієві. На оголошення в газеті відгукнувся лише один випускник. Ми обрали інший шлях розшуку випускників, який, на нашу думку, виявився більш ефективним. Знаючи приблизно, де можуть працювати наші випускники, зробили розшук через обласні довідкові бюро, які надали нам номери телефонів, відповідно до вказаного нами прізвища випускника. Маючи номери телефонів, зателефонували цим випускникам, повідомили їм про зустріч, а також взяли їхні адреси й написали офіційні листи про дату та місце зустрічі. У такий спосіб розшукали 112 випускників.

На зустріч прибуло 48 випускників з 243 з Волинської, Київської, Львівської, Полтавської, Рівненської, Тернопільської, Харківської, Хмельницької, Черкаської, Чернівецької, Чернігівської областей, Пермського краю Росії, Австралії. 64 особи не змогли взяти участь у зустрічі з об'єктивних причин (стан здоров'я, хвороба та ін.), 63 відійшли в інший світ (царство їм небесне), а 68 випускників не вдалося розшукати.

У святково прикрашеній актовій залі університету зібралися прибулі на зустріч 48 випускників. Перед ними виступив ректор Тернопільського державного медичного університету, член-кореспондент АМН України, професор Леонід Ковальчук. Він привітав випускників з 45-річчям закінчення ВНЗ, розповів про досягнення університету за 45 років, накреслив перспекти-

ви його розвитку на майбутнє.

Кожен випускник під час урочистої переключки відзвітував про свій виробничий та життєвий шлях за 45 років. Усі випускники домоглися значних успіхів у роботі, науковій діяльності. Так, майже шість тисяч операцій зробив Петро Сербенюк – хірург Бродівської центральної районної лікарні Львівської області. Тисячі операцій виконали хірурги Леонід Шматко (лікувальні заклади м. Полтави), отоларинголог Федір Кийко (Тернопільська обласна комунальна клінічна лікарня). Тисячі ендотрахеальних наркозів провели Сергій Равчук (Київський інститут ортопедії та травматології), Любомир Найчук (Тернопільська обласна комунальна клінічна лікарня). Сотні породіль врятували акушер-гінекологи Людмила Івлева (відділкова лікарня станції Полтава), Ірма Ковалишина (Чортківська центральна районна лікарня Тернопільської області), Ірина Місько (Здолбунівська центральна районна лікарня Рівненської області), а сотні новонароджених – неонатолог Людмила Андрейчина (Тернопільська міська комунальна клінічна лікарня №2). Тисячі сердець вислухали терапевти Петро Павлюк (Ізяславська центральна районна лікарня Хмельницької області), Василь Тарнавський (Романівська центральна районна лікарня Житомирської області). Тисячі очей виликували офтальмологи Любов Гураль (Дубнівська міська лікарня Рівненської області), Вікторія Слободян (Городоцька центральна районна лікарня Хмельницької області).

Головними лікарями були Алла Заячківська (Тернопільська обласна комунальна дитяча клінічна лікарня), Олександр Мацюк (Тернопільський міський поло-

Відбулася ювілейна зустріч лікарів, які закінчили Тернопільський державний медичний інститут 1964 року. Це був другий набір (1958 року) безпосередньо в інституті й четвертий випуск лікарів. Особливість цього набору та, що на перший курс зараховано майже 60 % студентів, які мали стаж роботи. Це були робітники, колгоспники, фельдшери, медсестри, санітарки, демобілізовані воїни Радянської Армії. Решта студентів – випускники середніх шкіл і середніх медичних закладів 1958 року.

вий будинок), Валентин Сиволап (Тернопільський обласний комунальний клінічний онкологічний диспансер), Юхим Волянюк (Ніжинська міська лікарня Чернігівської області), Борис Шамик (Дубнівська міська лікарня Рівненської області), Григорій Біденко (Білопільська центральна районна лікарня Сумської області), Всеволод Яковенко (Переяслав-Хмельницька центральна районна лікарня Київської області), Юрій Рожко (Дубровицька центральна районна лікарня Рівненської області), Василь Семенюк (Миронівська фізіотерапевтична лікарня Київської області), Віктор Шаровара (Миронівська фізіотерапевтична лікарня Київської області). Заступниками головних лікарів працювали Тетяна Шульженко (Ніжинська міська лікарня Чернігівської області), Володимир Чумакевич (Рівненська міська лікарня), Ніна Пелешок (Сквирська центральна районна лікарня Київської області), Григорій Протасевич (Дзержинська центральна районна лікарня Житомирської області), Микола Черноокій (Олевська центральна районна лікарня Житомирської області), Віктор Шаровара (Миронівська фізіотерапевтична лікарня Київської області). Володимир Іванюк тривалий час завідував сектором кадрів Волинського облздороввідділу.

Випускники 1964 року захис-

тили дев'ять докторських і 12 кандидатських дисертацій. Докторські дисертації захистили Олег Бакалюк, Роман Вайда, Анатолій Гасюк, Володимир Дрижак, Світлана Дрогозов, Григорій Протасевич, Олег Филипчук, Анатолій Франчук, Неоніла Шуба.

Кандидатами наук стали В'ячеслав Гайдуков, Володимир Галанов, Аліса Гонтар, Ніна Горошко, Володимир Гринчук, Валентина Дерех, Юрій Журбенко, Світлана Калашник, Валерій Несветов, Петро Уніч, Алла Шамик, Борис Шамик.

Деякі випускники тривалий час завідували кафедрами. Так, Анатолій Гасюк був завідувачем кафедри патологічної анатомії і водночас проректором з навчальної роботи Української медичної стоматологічної академії (м. Полтава). Світлана Дрогозов от уже 37 років (з 1972 року) завідує кафедрою фармакології Національного фармацевтичного університету (м. Харків). Вона – заслужений діяч народної освіти України, заступник голови проблемної комісії «Фармація», керівник регіонального експертного відділення Державного фармакологічного центру лікарських засобів МОЗ України, автор понад 700 робіт у галузі фармакології. Кафедрами у Тернопільському державному медичному університеті імені І.Я. Горбачевського завідували Роман Вайда (топографічної анатомії та оперативної

хірургії), Володимир Дрижак (онкології, радіології та променевої діагностики), Анатолій Франчук (акушерства і гінекології), Григорій Протасевич (курс оториноларингології).

Професором кафедри внутрішньої медицини Тернопільського державного медичного університету імені І.Я. Горбачевського тривалий час був Олег Бакалюк. Нині він – завідувач кафедри безпеки життєдіяльності людини і директор медичного центру Тернопільського національного економічного університету. Неоніла Шуба працює професором кафедри ревматології Національної медичної академії післядипломної освіти імені П.Л. Шупика (м. Київ). Доцентами кафедр працюють В'ячеслав Гайдуков (кафедра терапії Буковинського державного медичного університету, м. Чернівці), Володимир Гринчук (кафедра анатомії і фізіології людини Національного державного університету імені Лесі Українки, м. Луцьк). Петро Уніч тривалий час був доцентом кафедри нервових хвороб Національного медичного університету імені О.О. Богомольця (м. Київ). Олег Филипчук працював головним судмедекспертом України.

Діти 43 випускників 1964 року закінчили Тернопільський державний медичний університет імені І.Я. Горбачевського. Деякі з них захистили кандидатські та докторські дисертації, працюють доцентами, професорами, завідувачами кафедр.

Зустріч випускників 1964 року відбулася на належному рівні. Випускники сповнені рішучості зустрітися через 50 років після закінчення Тернопільського державного медичного університету імені І.Я. Горбачевського (2014 року).

**Григорій ПРОТАСЕВИЧ,
випускник 1964 року,
професор кафедри хірургічної стоматології ТДМУ**

СОНЦЕ В ОКУЛЯРАХ

Краще взагалі ходити без сонцезахисних окулярів, аніж носити дешеві, стверджують фахівці

У погожі сонячні дні важко довго бути на вулиці без захисних окулярів. Від яскравого світла очі швидко втомлюються, сльозяться, ми мружимося. Ультрафіолетові промені, активність яких з кожним днем зростає, для очей чи не найбільший подразник.

Річ не в тому, що від постійного примружування в жінок більшає «гусячих лапок» навколо очей, яких вони бояться. Постійний вплив ультрафіолету на рогівку ока може призвести до погіршення зору, ранньої катаракти й навіть спричинити опік сітківки ока. Ось чому дуже важливо впродовж весни-літа носити сонцезахисні окуляри.

Здається, цю пораду медиків усі добре засвоїли: вулицями ходить дуже багато людей у сонцезахисних окулярах. Біля яток, де їх продають, завжди достатньо покупців, особливо молоді. Проте, судячи з принципу, за яким підбирають сонцезахисні окуляри, про безпеку очей турбуються найменше. Сонцезахисні окуляри передовсім лише модний аксесуар, який, на думку багатьох, має пасувати до обличчя, доповнювати вбрання тощо. Тому й купують дуже дешево. А якісні окуляри дешевими не бувають.

ЧЕРЕЗ ПІДРОБКУ МОЖЕ ПОГІРШАТИ ЗІР

Офтальмологи стверджують: краще взагалі ходити без сонцезахисних окулярів, аніж носити дешеві.

— Без захисту око самостійно захищається від яскравого світла. А затемнені, проте не оброблені відповідним чином, окуляри «обманюють» зіницю, тому вони розширюються. Через такі окуляри легко проходить ультрафіолет. Тож неякісні дешеві окуляри можуть призвести до погіршення зору, викликати опік сітківки ока й навіть стати причиною ранньої катаракти, — стверджує Микола Турчин, доцент кафедри оториноларингології, офтальмології та нейрохірургії ТДМУ ім. І. Горбачевського, обласний офтальмолог, завідувач офтальмологічного відділення обласної комунальної клінічної лікарні. — Негативний вплив на очі ви можете відчути не відразу. І люди пов'язують погіршення свого здоров'я не з неякісними окулярами, а з чимось іншим.

— Мали багато випадків, коли молоді люди, дуже безпечні, дивилися на сонячне затемнення без захисту й зазнали опіку центральної ділянки сітківки. Через рік у них почалася дегенерація, вони втрачали зір. Часто буває, що люди нахапаються «зайчиків» при зварюванні, після цього також виникає дегенерація, — каже лікар.

У неякісних сонцезахисних окулярах шкідливий не сам матеріал, з якого їх виготовлено, як дехто помилково вважає. Безбезпека криється в тому, що лінзи пропускають ультрафіоле-

тове проміння. Затемнені окуляри «обманюють» зіницю, й ті розширюються. Тому особливо прискіпливо сонцезахисні окуляри мають вибирати люди, які страждають на короткозорість або захворювання сітківки ока.

ПЛАСТИК ЧИ СКЛО?

Нині лінзи сонцезахисних окулярів виготовляють або з пластику, або зі скла, причому окулярів з пластиковими (полімерними) лінзами значно більше. Раніше вважали, що скляні лінзи ліпші, проте з розвитком нових технологій пластик ставав якісним і нині за своїми сонцезахисними властивостями він нічим не поступається скляним лінзам.

Натомість окуляри зі скляними (мінеральними) лінзами небезпечні через тендітність, особливо якщо людина веде активний спосіб життя — при кожному падінні вони можуть розбитися. Якщо ж окуляри впадуть разом зі своїм господарем, то, розбившись, можуть поранити йому очі. Саме тому купувати дітям окуляри зі скляними лінзами взагалі не варто — в США це навіть заборонено. До того ж скляні лінзи швидше й більше «пінюють», вони важчі від пластикових, тому менш комфортні та зручні. Чи не єдиною перевагою скляних лінз є те, що їх важче подрпати.

Важливу роль відіграє і розмір лінз. Вони мають захищати від сонця не лише зіницю, а й шкіру

або коричневі. Нова генерація фотохромні — транзішени — зовсім не мають початкового відсотка затемнення, проте можуть затемнюватися до 80%.

Що темніший відтінок будь-якого з цих кольорів, то більше світла вони поглинають. Коли купуєте дорогі сонцезахисні окуляри, варто подивитися на внутрішні дужки. Там знайдете інформацію про колір лінз і те, який відсоток світла вони поглинають. Якщо побачите напис B-15 — це коричневі (від англійського brown) лінзи, які пропускають 15% і затримують 85% світла; G-20 — сірі (від англійського gray) або зелені (від green) лінзи, пропускають 20% і затримують 80% світла. Зупинити свій вибір краще на тих, які затримують менше світла, тобто B-15 чи G-15.

І наостанку: якісних сонцезахисних окулярів на вуличних ятках ви не знайдете, шукайте їх у спеціалізованих магазинах, оптиках.

КОМЕНТАР ФАХІВЦЯ

Микола Турчин, доцент кафедри оториноларингології, офтальмології та нейрохірургії ТДМУ ім. І. Горбачевського, обласний офтальмолог, завідувач офтальмологічного відділення обласної комунальної клінічної лікарні:

— Люди з вадами зору теж можуть носити сонцезахисні окуляри. Захоплення сонцезахисними окулярами, особливо дешевими, які продають на наших ринках, поліпшенню зору не сприяє. Купуйте сонцезахисні окуляри передусім фірмові (саме такі мають багато шарів захисту) й сертифіковані. Тому вимагайте у продавця сертифікат якості.

Сонцезахисні окуляри будуть корисними і людям з вадами зору. Їх можна носити в будь-якому віці.

Дуже добротні сонцезахисні окуляри — хамелеони: можна брати окуляри будь-яких діоптрій (для людей з вадами зору), але коли потрапляє сонце, вони самі затемнюються, у темному місці, навпаки, висвітлюються.

ВТОМЛЕНИМ ОЧАМ ДОПОМОЖЕ ЧОРНИЦЯ

Завдяки вітаміну А та деяким схожим за своєю дією речовинам чорниця незамінна при лікуванні проблем зору. З неї роблять ліки та краплі для очей.

Ще більшої слави зажили ці ягоди, коли люди розпочали космічні польоти (їх додавали до раціону космонавтів). Адже фармакологічні дослідження довели, що хімічні речовини чорниці активізують кровообіг у сітківці ока, таким чином поліпшують зір.

ВАРТО ЗНАТИ

Згідно з європейськими стандартами, за ступенем захисту від світла сонцезахисні окуляри поділяються на п'ять груп:

Окуляри 0-ої групи пропуска-

ють 80-100% світла (незатемнені чи злегка затемнені лінзи) — захищають від сонця, що пробирається скрізь хмари у похмуру погоду.

1 група — пропускають 43-80% світла, призначені для неактивного сонця, носити їх можна тоді, коли сонце не дуже яскраве.

2 група — пропускають 18-43% світла, підійдуть у сонячну погоду.

3 група — 8-18% світла — для використання в умовах активного літнього сонця.

4 група — 3-8% світла (дуже темні лінзи) — призначені для відпочинку на морському чи гірськолижному курорті, де сонячне проміння відбивається від водної поверхні чи снігового покриву. Через високу ступінь затемнення їх категорично не рекомендують водіям — їм ліпше використовувати сонцезахисні окуляри другої чи третьої групи. Багато хто вважає, що сонцезахисні окуляри з майже прозорими лінзами не захищають очі від ультрафіолетового випромінювання. Проте прозорість чи колір лінз не мають жодного значення, коли захищають нас від ультрафіолету. Насправді подібний захист забезпечують спеціальні добавки (плівки) в «тілі» лінзи чи на її поверхні, які безбарвні. Колір лінз або ступінь їхнього затемнення впливає на захист очей від надмірно яскравого світла.

ЩО ОЗНАЧАЮТЬ НАПИСИ?

Звичайно, на ринку ніколи не купите справжніх італійських чи французьких дизайнерських окулярів, тож на відповідні написи на оправках можна не зважати. Проте трапляється, що й у крамницях, та ще й за солідну ціну, продають підробки. Про відповідність окулярів європейським стандартам свідчить значок «CE». У паспорті (дорогі окуляри мають його) обов'язково вказано, що окуляри відповідають стандарту №1836.

Спектральні вимоги до окулярів регламентують ОСТі, ГОСТі та інші стандарти, залежно від країни-виробника.

Найкращими вважають сонячні окуляри, відповідні британському стандарту BS 2742, німецькому DIN 58217 та американському ANSI Z80. Випишіть собі ці назви і шукайте маркування на виробі! Якщо літери або цифри в назвах стандартів переставлено місцями — ви розглядаєте неякісні сонячні окуляри! Якщо в паспорті сонцезахисних окулярів є напис «glare protection», це означає, що вони можуть «гасити» відблиски від відображальних поверхонь — скажімо, води.

СПРАГУ ГАМУЄ КВАС

Квас — прохолодний, запашний напій, який чудово вгамовує спрагу, бадьорить, освіжає. Квас був відомий ще в Київській Русі.

Спочатку готували його з житнього, ячмінного або вівсяного зерна чи солоду та запарених житніх сушарів. Такий квас мав червонуватий колір і кисло-солодкий смак. Сирівець робили без цукру, але пачники додавали для смаку шмат медового стільника. Пізніше цей напій стали виготовляти з підсмаженого житнього хліба (хлібний квас), свіжих і сушених плодів та ягід (плодові та ягідні кваси), з березового соку, ревеню, буряків тощо з додаванням дріжджів, цукру, родзинок, м'яяти, кориці, лимонної кислоти.

Квас хлібний

Хліб житній — 100 г, цукор — 200 г, дріжджі — 50 г, родзинки — 50 г, вода — 6 л.

Хліб нарізають скибочками, підсушують у жаровій шафі до темно-коричневого кольору, потім заливають окропом (5 л), закривають посуд накривкою і настоюють 6-8 год. Після цього розчин проціджують, додають розчинені в теплій перевареній воді (1 л) дріжджі, цукор, родзинки і ставлять для бродіння в тепле місце на 6-10 год. Готовий квас проціджують.

Квас яблучний

Яблука — 1 кг, цукор-пісок — 500 г, дріжджі — 50 г, кислота лимонна — 3 г, вода — 5 л.

Яблука мийть, видаляють насіння, нарізають, заливають водою, доводять до кипіння, потім настоюють без нагрівання 2-3 год. Настій проціджують, додають розбавлені теплою перевареною водою дріжджі, цукор і ставлять для бродіння в тепле місце.

ВІДАЄТЬ?

Квас — корисний напій, оскільки в ньому містяться вуглеводи, білки, вітаміни групи В, мінеральні солі кальцію, марганцю, фосфору і магнію. Калорійність 1 л хлібного квасу становить 240-330 ккал. Він має лікувальні властивості: регулює кислотність шлунка, сприяє обміну речовин, перебігу окислювально-відновних процесів і нормальному відкладенню солей у кісткових тканинах, поліпшує діяльність серцево-судинної системи, збуджує апетит.

У народній медицині квас споживали при лихоманці, простуді, водянці, захворюваннях кишківника, як сечогінний і послаблювальний засіб.

ЦІКАВО

Технологічний процес виготовлення квасу складається з двох стадій: приготування суслу і його бродіння. Сусло квасу — водяний розчин екстрактивних речовин хлібної, плодово-ягідної та іншої сировини, які призначені для бродіння. Для бродіння суслу використовують хлібопекарські дріжджі. Для цього посуд із суслем і дріжджами накривають і ставлять у тепле місце (температура 20-25 °C) для бродіння 6-10 год. Готовий квас проціджують, охолоджують і розливають у пляшки, які закупорюють. Зберігають його у холодному приміщенні 2-3 дні. При тривалому зберіганні напій скисає.

Сторінку підготувала Лариса ЛУКАШ

навколо ока, тоді «гусячих лапок» буде значно менше. Щодо форми окулярів, то спеціалісти радять надавати перевагу тим, які закривають бокові поля зору. Краще купувати окуляри, лінзи яких рівномірно затемнені, бо інакше захист буде неповним, очі швидко втомлюватимуться.

ЯК ПРАВИЛЬНО ВИБРАТИ ОКУЛЯРИ?

Якщо вирішили придбати окуляри, то поцікавтеся насамперед, який відсоток ультрафіолету вони затримують. Якщо на окулярах з пластиковими лінзами зазначено: «100% ultraviolet protection», то це має насторожити, бо цілком затримувє ультрафіолет лише скло.

— Колір лінзи людина вибирає на власний смак. Дуже приємний для ока зелений, — каже Микола Турчин. — Фотохромні (так звані хамелеони) окуляри — сірі

«МЕЛОДІЯ МОВЧАННЯ» МИРОСЛАВА МОТЮКА

Мирослав Мотюк народився 1 червня 1950 року в с. Полівці Чортківського району Тернопільської області. Після здобуття середньої освіти навчався в Івано-Франківському медичному інституті (1967-1973 рр.). Працював дільничним терапевтом, головним лікарем сільської лікарської амбулаторії, лікарем-ревматологом, лікарем-кардіологом міжрайонного кардіологічного відділення Чортківської районної лікарні. Народний депутат України першого скликання, секретар Комісії Верховної Ради України з питань здоров'я людини.

Працював начальником управління справами Міністерства охорони здоров'я України, заступником начальника управління медико-соціальної експертизи МОЗ України. З 2006 року — у відділі медико-соціальної експертизи на контрактній основі.

Кандидат медичних наук. 1996 року закінчив юридичний факультет Київського національного університету ім. Т. Шевченка.

Пропонуємо читачам «Медичної академії» добірку віршів Мирослава Мотюка із збірки «Мелодія мовчання».

Мені не жаль
Безжальної любові,
Жорстоких,
Заскорузлих почуттів,
Коли стосунки краються
Без крові...
Мені лиш жаль,
що я осатанів.

Мені не жаль,
Що ти для мене вмерла,
Що обрйй наш
Лиш мить палахкотів.
Тоді любов
Всю зраду розпростерла
І я в тобі навіки
спопелів.

Удвох розкидали каміння —
Біблійної істини суть.
Топтали ненависті тління
І совісті праведну путь.

Поетична збірка Мирослава Мотюка «Мелодія мовчання» побачила світ в одному з тернопільських видавництв. Її склали вірші різноманітні за тематикою і творчим спрямуванням. Передусім вони відбивають складний внутрішній світ автора, розповідають про непросту душевну драму ліричного героя, для якого жінка спроможна стати об'єктом великих мук і світлих радощів, а також розповідають про його залюбленість в рідну природу, материнську мову і зацікавленість історією.

Тематичний спектр збірки широкий і різноманітний. Можна виділити якісь окремі пласти, нашарування, улюблені теми (вісім розділів цієї книги говорять самі за себе), але кажучи назагал, автор пише про те, що хвилює його як людину совісну, суспільно активну і небайдужу до долі свого народу, його минулого і майбутнього.

Але незбориме шпурляння
Нестримно ішло до кінця.
Пристойності каменування
Не мало живого лица.

На часі прозріння збирати —
Гатити проламану бреш.
Ти прийдеш мені помагати,
Чи камінь за пазуху впхнеш?

МЕЛОДІЯ МОВЧАННЯ

Мелодія мовчання —
Невипите вино.
Від болю проростання
Бубнявіє зерно.
Від жаху розставання
Жалібно виє пес.
Із попелу чекання
Розпятий час воскрес.
І знов надія пише
Надщербленим пером,
І знов безжальної помсті
Відплачено добром.
Обтяжена терпінням
Сягає аж до дна
Мелодія мовчання,
Де вже нема вина.

Задля кого живу
І для кого вмираю щоденно?
Криво профіль майнув
Мовби твій і немовби нічий.
Позвисали з плечей
Не підперті надії буденно
І вмирають світанки
Замурзане лоно ночей.

Головне, щоб могли,
Щоб зіп'ятися на бездоріжжі,

Щоб дізнатися вчасно
Хто ранки підводить з колін,
Щоб вталовану гідність
Підняти з крутого підніжжя
І не проданій честі добра
Відвести на поклін.

Що потрібно тобі —
Покаяння, чи дика покута?
Чи підрізане горло німе
І не витертий меч?
Чи тебе спокусила
Ненависті люта отрута?
Чи в тобі ще нуртує любові
Приречений смерч?

Кому потрібна ТА любов,
Якої вже давно немає?
Збираються у вирій знов
Журавлики на тихім плаї.
У грудях ангелом стоїть
Вціліла вірність журавлина,
І ось вже тисячу століть
Без неї мучиться людина.
Хто перший серце розколов —
Ніхто на цій землі не знає.
Кому потрібна ТА любов,
Якої вже давно немає?

Кому потрібні сльози
без страждання,
Кому потрібні ночі
без кохання?
Кому потрібні висушли
криниці,
Облудою спустошені
зіниці?

Кому потрібні правда...

чи брехня?
Кому потрібні потім «ТИ»
чи «Я»?
Кому потрібне поле
без колосся?
Кому потрібне те,
що не збулося?

В намісті роси твоя
святить врода,
Немов у сльозах загадкова
печаль.
Учора з блакиті прийшла
прохолода
І в жилах гартує
розтоплену сталь.

Сьогодні знемає стеблина
на вітрі,
Як в продиху горла
добірні слова,
Як в небі пілоти до
вірливі, вперті,
Яких спокусила
безсмертя жага.
Ще вчора ковтала смалкі
поцілунки,
Читала молитву
по свіжих слідах,
Виймала із пазухи
спілі дарунки
І плакала медом
у щедрих садах.

Сьогодні крупинками
льоду сміється
Бездонна краса
споловілих зіниць,
В обмерзлих верхів'ях
забуте іскриться

Твоє присягання...
і падає ниць.

В намісті роси твоя
світиться врода,
Немов у сльозах
загадкова печаль.
Учора з блакиті
прийшла прохолода
І в жилах гартує
розтоплену сталь.

Ніщо на світі вечно не німіє,
Ніхто на світі вечно
не мовчить.
Прийде пора і море шаленіє,
І ліс дрімучий
пісню гомонить.

І небо, і земля, і та дорога,
Що сивим болем
в куряві кричить
Камінню навіть змовкнути
незмога,
На злих гробах
розстріляних століть.

А ти, людино,
мовчки ненавидиш,
Кохаєш, мовчки
плачеш і кричиш,
Раптовий дощ
мовчазно пересидиш,
Образу й похвалу перетерпиш.

Свою уяву золотом тривожиш,
Як це багатство мовчки вберегти...
І вішати й розстрілювати можеш.
Не можеш мовчки
лиш перемогти.

СВІТ БІСЕРНИХ ФАНТАЗІЙ ЛЮДМИЛИ МІСЬКІВ

На виставку у своєму відділенні медсестра Людмила Міськів запропонувала й власну роботу: дерево з бісеру та прозорих камінчиків. Хтось приніс вишиті серветки, в'язані гачком скатертину та рушники. Але на конкурс «Умілі руки» колектив вирішив репрезентувати лише один витвір — Людину композицію.

Утім, попереду дівчину, яка вперше наважилася відкрити своє творче захоплення, чекала ще одна, до того ж приємна несподіванка — персональний приз від головного лікаря Тернопільської другої міської лікарні Вікто-

ра Кміти. Її «Дерево життя» не лише вирізняли серед десятків інших робіт — ним милувалися. Дехто навіть замовив у Людми-

ли й собі подібний витвір, у якому всіма барвами веселки виблискують прозорі камінчики та мініатюрні намистинки.

Перша думка, яка спадає при спогляданні цієї краси: доторкнутися до неї можна?

— Спочатку була дитяча зацікавленість, — розповідає Людмила. — Знайома показала ази цього ремесла. Пізніше я купила книжку і вже по ній вчилася виплітати різні вироби — гердани, мініатюрні тваринки, браслети. Захопила цим заняттям друзів, племінницю та й сама поринула з головою.

Зазвичай Людмила Міськів улюбленим заняттям займається ввечері, коли більше вільного часу. Таке захоплення допомагає відійти від буденного й поринути у світ дивовижного. Буває, виникає бажання імпровізувати, тоді витвір достеменно відрізняється від поданого зраз-

ка. Інколи бісер «не слухняний», та Людмила й не наполягає — залишає роботу. І лише слухає внутрішній голос, коли він каже «Берись!», тоді знову повертається до творчості.

Всі свої прикраси медсестра виготовила сама. Влітку до кожної сукні має інше намисто чи гердан, браслети. Для власних робіт використовує різнобарвний бісер, камінчики, монети, нитки для в'язання гачком. Каже, що бісероплетіння її сильно захоплює. Отож, насолоджується ним сповна. І не може дочекатися, аби знову насилити на голку крихітну блискучу намистинку, щоб ожило в її тендітних руках ще одне «Дерево життя».

Лілія ЛУКАШ

Відповіді у наступному числі газети

СКАНВОРД

Відповіді на сканворд, вміщений у № 13 (246)

1. Дзвін. 2. Вілія. 3. Авокадо. 4. Зеніт. 5. Ароба. 6. Наган. 7. Акорд. 8. Влад. 9. Лихо. 10. Калач. 11. Жрець. 12. Хек. 13. Неон. 14. Вона. 15. Гроза. 16. дно. 17. Як. 18. Іржа. 19. Лада. 20. Ял. 21. Торнадо. 22. Бе. 23. Рац. 24. Ломка. 25. Явір. 26. Ром. 27. Ан. 28. Огірок. 29. Ада. 30. Кокс. 31. Око. 32. Курка. 33. Аскет. 34. Кармен. 35. Ва. 36. Айова. 37. Гід. 38. Ка. 39. Мо. 40. Надра. 41. Аул. 42. Ліра. 43. Лук. 44. Вус. 45. Ан. 46. Адлер. 47. Ді. 48. АТ. 49. Арка. 50. Ода. 51. Сі. 52. Пат. 53. Кенгуру. 54. Лак. 55. Кіт.

ЕПІТАФІЇ

ЩЕ ТРОХИ ПОЖИТИ НА ДУМЦІ БУЛО...

НАПИСИ НА МОГИЛЬНИХ ПАМ'ЯТНИКАХ:

Бавить сонечко ведмедик,
Вітерець казки шепоче
В те, що ти не з нами, доню,
Серце вірити не хоче.

Відійшов ти від нас,
серця промінь погас,
Залишились пекучі рани,
Не зайдеш більше в дім,
не помітиш батьків
Наш синочку, найдорожчий,
коханий.

Ще трохи пожити на думці
було, та серце погасло,
за хмари зайшло

Життя твоє було для
нас красою.
Трагічна смерть безчесно
вирвала тебе,
Неначе квітка зрізана косою,
Яка упавши, все одно цвіте.

У серці біль, і горю меж немає.

Лишив усе: щасливі дні і мрії,

Життя
дало тобі
так мало
літ
І замість
юності,
кохання і
надії,
Дано
тобі в
дарунок
цей
граніт.

Моліться за мене рідненькі,
Я більше до вас не прийду.
Тільки в сон вам раненько
Тихо тінню ввійду.

Немає святішого почуття,
як пам'ять
Про померлих. Життя
на землі – це
Тільки мить між народженням
і смертю.
Сум і пам'ять про померлих –
вічні.

Пішов від нас ти дуже рано,

Ніхто не зміг тебе спасти,
На серці в нас глибока рана
Твій вічний сон –
наш вічний сум.

Спочивай спокійно, мамо,
Ти в нашій пам'яті завжди.

Схиляємо голови – воля неба,
Нічого не вдієш, хоч біль
ще не щез,
Гідно ти жив, передчасно
пішов
Та Бог нас зведе спочивати
разом.

Тим, хто за життя,
був найдорожчим,
Про кого пам'ять вічно дорога.

Як сонце радісно сіяло,
Коли ми разом всі були,
Тепер воно зайшло за хмари,
Лишивши нам біль і смуток
назавжди.

**Зібрав
Борис РУДИК,
професор ТДМУ**

ДАТИ
УКРАЇНСЬКИЙ КАЛЕНДАР

1.08. День військово-морських сил України.

1.08.1913. Померла велика українська поетеса Леся Українка.

1-13.08.1953. Повстання політичних в'язнів у Норильську.

2.08.1914. Початок Першої світової війни.

4.08.1914. У Львові засновано Союз визволення України.

4.08.1919. Загинув у летунській катастрофі полк Дмитро Вітовський, міністр ЗУНР.

5.08.1899. Народився Борис Антоненко-Давидович, письменник, довголітній в'язень радянських таборів.

6.08.1657. Помер у Чигирині гетьман Богдан Хмельницький.

6.08.1937. Помер український поет Богдан-Ігор Антонич.

10.08.1907. Померла українська письменниця Марко Вовчок (Марія Вілінська).

12.08.1925. Помер поет Володимир Самійленко.

14.08.1988. Хрещення Руси-України.

Євген ПЕТРУШЕВИЧ

22.08.1944. Загинув Ростислав Волошин-Павленко, голова Збору УГВР.

23.08. День Державного прапора України.

24.08. День Незалежності України.

25.08.1924. Народився письменник Павло Загребельний.

27.08.1856. Народився український письменник, поет Іван Франко.

27.08.1920. Відбувся з'їзд українців-військовиків у Празі, де було утворено Українську військову організацію (УВО), яку очолив Євген Коновалець.

29.08.1869. Народився полководець УГА Мирон Тарнавський.

Осип МАКОВЕЙ

18.08.1836. Народився письменник Олександр Кониський.

19.08.1944. Загинув член УГВР, поет Юрій Ліпа.

19.08. День пасічника.

19-21.08.1991. Комуністичний путч у Москві призвів до остаточного розвалу радянської імперії.

20.08. Шевченків день. 1925 р. засновано Канівський державний музей заповідник «Могила Т.Г. Шевченка».

21.08.1627. У Києві вийшов друком перший словник української мови Памви Беринди.

21.08.1925. Помер письменник Осип Маковей.

23.08.1939. Укладено Пакт Молотова-Ріббентропа про поділ сфер впливу.

Мирон ТАРНАВСЬКИЙ

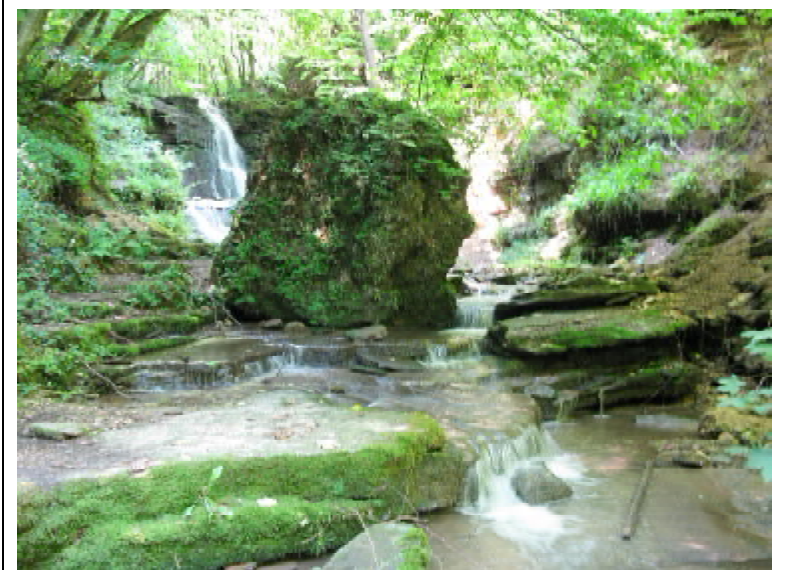
29.08.1940. Помер президент ЗУНР, д-р Євген Петрушевич. Похований у Берліні.

30.08.1883. Народився ідеолог українського націоналізму Дмитро Донцов.

30.08.1992. Перепоховання мощей Патріарха УГКЦ Йосифа Сліпого у соборі святого Юра у Львові.

**Підготував Льонгін ГУТА,
доцент ТДМУ**

ФОТОВІКНО

На Русилівських водоспадах

Фото Миколи ВІЛЬШАНЕНКА